

Hristos a înviat!

Nr. 16 (426), 21 - 27 aprilie 1998

ANUL IX

INTERVIU

COSTIN GEORGESCU
directorul SRI pag. 8-9

Polemici cu Adevărul
literar și artistic:

Mihaela Miroiu contra
C. T. Popescu pag. 7

S. Damian contra
Al. George pag. 12-13

Șerban Orescu
Critica programului de
guvernare pag. 3

Iulian Anghel pag. 5
Validarea
Guvernului Vasile

Lumea stă sub semnul Sărbătorii – și aceasta nu doar în calendare, unde o săptămână înainte de Paștele ortodox e înscris Paștele catolic, înainte de care este Purimul evreilor, precedat la puțină zile de islamicul Dhu al-Hajjah. În duminica Floriilor ortodoxe (cînd pentru catolici și protestanți era Paștele), nu doar bisericile, dar piețele și străzile s-au umplut cu tontele de ramuri de salcie și revărsări de flori, aproape în nuanțele unei serbări păgine de exuberanță – și sacrificii. Aprilie, luna cea mai crudă, cum spunea poetul: îmi revine mereu în minte rostogolirea pe trotuarul murdar a unei lălele roșii, decapitată de pe tulpina ei dintr-un buchet urias.

Salcia sfințită a înlocuit, deasupra icoanelor noastre de acasă, salcia de anul trecut și va rămîne aici pînă anul viitor.

Dar nu numai flori și ramuri înverzite, ci oamenii înșiși se revarsă pe străzi într-o devălmășie specială a momentului. Pe tarabe și stativă nenumărate, în oraș, sînt înșirate felicitările de Paști (și parcă ieri pe aceleași tarabe erau felicitările de Crăciun, de 1 Martie), alături de ornamente, jucării, gadget-uri cu pușori, miei și iepurași, cu ouă foarte colorate pe multe feluri de materiale necomestibile, în aranjamente care, unele, dau impresia că au fost reciclate după ornamentele Crăciunului, sau mărțișorului. Febra comercială încălzește pe alocuri aceste semne exterioare ale ritualurilor noastre pînă la amestec... așa cum demult s-au amestecat porturile populare, care au regresat adînc în era plasticului.

Pe zi ce trece, cozile la miei devin mai mari. Mass-media atrag atenția că trebuie să ne ferim de înlocuitorii de miel (în speță ciinele-miel) și de pericolul mieilor sacrificii neregulate, primejdișii pentru sănătatea noastră. Oricum, o statistică recentă arată că jumătate din copiii țării sînt anemici. Aflăm că Ministerul Sănătății își permite să ofere de Paște fiecărui cetățean spitalizat un ou și o felie de cozonac, din alocația de masă.

În numeroase locuri publice din București și nu numai, pe ecrane

instalate ad-hoc, rulează filmul despre patimile lui Iisus și despre Înviere. În parcul Sebastian, de exemplu, sute, mii de oameni în aceste seri blînde-aspre au putut privi istoria sacrificiului Hristic pentru mintuirea oamenilor. Filmul se poate urmări de ambele părți ale ecranului suspendat, proiectat din rola încet rotitoare păzită de un tînăr: în jur, tot felul de lume, toată lumea, ai zice. Unii absorbiți îndelung, alții trecători de o clipă, petrecuți pînă departe de vocile filmului, purtătoare de cuvinte din Evanghelii. Evocare a spațiului sacru printre oameni, existînd firesc și fără emfază, în ambianța cea mai comună. Pînă acum cîțiva ani, oamenii tineri, copiii riscuau să nici nu afle ce s-a petrecut cu Iisus, pînă la a nu înțelege subiectele tablourilor din muzee. Nu mai este cazul, lumea noastră se schimbă. De curînd am descoperit că a reînceput

IOĂNA IERONIM

Sezon pascal

o adevărată mișcare corală pe lîngă biserică, reunind oameni de toate generațiile și de variate condiții: unii dintre ei, din păcate, la limita de jos a sărăciei. A fi împreună, a cînta împreună e un câștig, ar trebui să aibă o mică influență pozitivă asupra mentalității, a comunicării în comunitate, a stării de societate civilă.

Dar nimic nu e simplu, desigur – și în mișcarea de dezgheț pe care-l trăim pare că nu ne găsim ușor măsura, identitatea. Fiindcă, în timp ce redobîndirea spiritualității, libertatea și împlinirea sentimentului religios sînt semne binevenite ale transformării și refacerii lumii noastre, atitudinile bigote, insensibile la „celălalt”, la diversitate, intolerante și agresive, nu ajută cu nimic progresul democrației noastre evident încă fragile – ci dimpotrivă. Ca să nu mai vorbim de faptul că intoleranța trădează sensul cel mai profund al

credeinței întemeiate prin sacrificiul celui care a murit pe Cruce din dragoste pentru fiecare dintre noi. În loc de a aștepta „cu inima curată” Paștele, momentul cel mai important, de primenire, de re-consacrare pentru biserica noastră majoritară, unii ierarhi ai acestei biserici comit stridențele pe care le comit, cu aerul „sfințitei dreptăți”. Așa s-a intrat în anotimpul Paștelui cu „marșului tăcerii” de la Cluj și intoleranță dusă pînă la violență față de greco-catolici (nu numai „din principiu”, ci, desigur, și pentru că biserica majoritară să nu piardă din avantajele materiale, chiar și acolo unde le-a obținut prin nedreptate comunistă). Și tot în acest sezon – tensiuni pe marginea prezenței bisericii în Universitate, discuții inflamate pe marginea ideii de implicare a bisericii în politică.

În Săptămîna Mare a fost confirmat și guvernul Radu Vasile. Numai de un asemenea nou șoc de deconstrucție/reconstrucție a guvernului n-ar mai fi fost nevoie în țara aceasta, dar iată că așa ne-a fost dat. Atunci cînd credeam că am ajuns la capătul drumului pierzător și în sfîrșit vom porni cu pînzele sus, ni se arată că ne-am mai oferit loc de risipă. Vrem-nu vrem, am pus iar un fel de punct – și o luăm iar de la capăt. Un fel de nou început, învestit cu un fel de nouă energie. Ne rămîne, ca s-o cităm pe Monica Lovinescu, o „speranță disperată”. Speranță totuși, cum altfel?

În plan sacru, semnul acestor zile, Săptămîna Mare, a fost „confruntarea inițiată a disperării și a morții spirituale, înainte de a renaște la o viață nouă”, cum o rezumă Mircea Eliade. Pentru noi, cei din țara aceasta, la sfîrșit de mileniu, experiența distrugerii profunde este din păcate extrem de familiară. Acesta fiind cazul, să nu uităm valoarea esențială a speranței. În ordine religioasă, lipsa speranței e un păcat. În ordinea valorilor democrațiilor occidentale, la care vrem să ne alăturăm, „gîndirea pozitivă” este un principiu omniprezent.

Pentru fiecare – și în variate feluri – individual și împreună, e primăvară: Hristos a înviat!

ȘERBAN ORESCU

„Principiile fundamentale” ale coaliției de guvernare

În seara zilei de 13 aprilie, premierul desemnat, domnul Radu Vasile, a prezentat sinteza programului său de guvernare.

Sinteza cuprinde zece „principii fundamentale” ale coaliției și opt obiective „precizate și clare ale guvernului”.

Cît de clare sînt punctele și obiectivele sintezei de program vom vedea în dată. Care guvern nu se angajează să facă „*reforma societății românești*”? Orice guvern se angajează la „*recunoașterea și afirmarea valorilor morale, democratice și general-umane*”? Frazele vagi și neangajante la prestații concrete abundă. La principiul nr. 2 se spune, de pildă, că guvernul va așeza „*dreptul de proprietate*” la temelia societății românești, dar nu spune ce fel de proprietate. S-ar putea crede că nu din întîmplare programul evită termenul „proprietate privată”. Or, tocmai aceasta e opțiunea esențială! Au cedat delegații PNȚCD și PNL în cursul negocierilor punctului de vedere exprimat de PD? Urmează alte două „principii fundamentale” la fel de vagi: „*actul de guvernare va urmări atingerea unui nivel decent al calității vieții*” și „*accelerarea reformei instituționale*”. Orice guvern subscrie atare fraze fără conținut politic.

Poate că nimic nu a suscitât în ultimii ani mai multe controverse chiar la nivelul principiilor fundamentale decît transformarea industriei și agriculturii. Și în această privință principiile fundamentale din sinteza de program deceptionează. Nu se răspunde la întrebarea „cum?”, nici la întrebarea „în ce fel?”, nici la întrebarea „în ce ritm?”, se vorbește doar de „*restructurarea și modernizarea industriei românești în sensul privatizării și redimensionării acesteia*”. Cam la fel s-au exprimat toate guvernele. De asemenea, cine s-a așteptat ca programul să anunțe privatizarea integrală a agriculturii va fi decepționat. După cum se știe, PD-ul i se opune. Acest partid are mari interese și în sistemul de colectare a cerealelor, unde monopolurile sărăcesc pe țărani, îmbogățind PD-iștii. Cu toate că în agricultura de stat se înregistrează enorme pierderi — de mii de miliarde —, sinteza se mîrginește să declare că „*agricultura va fi reorientată și dezvoltată în direcția economiei de piață*”. Termenul

„proprietate privată” e evitat nu întîmplător, căci în economia de piață e loc, la rigoare (în concepția PD, în orice caz), și pentru unități de stat. Mai mult decît atât, sinteza de program folosește expresia „*sisteme de producție și valorificare*”, care pune pe același plan proprietatea de stat cu cea privată, evitînd din nou forma de proprietate.

PNL a combătut la sfîrșitul guvernării Ciorbea fiscalitatea excesivă; nimic despre acest aspect n-a intrat în sinteza de program. Subvențiile pentru industrie și agricultură au fost desființate doar parțial de guvernul Ciorbea. Desființarea lor radicală e cerută de FMI. Asta înseamnă consacrarea rentabilității drept criteriu. Numai că sinteza de program evită termeni ca „rentabilitate” sau „profit”, care duc logic la închiderea întreprinderilor nerentabile. Pentru că pregătă să adopte măsuri hotărîte, sinteza de program folosește perifraxe ocolitoare, ca și în alte domenii: „*reforma finanțelor publice potrivit principiului obiectivelor orientate spre rezultate*”. Ce să fie oare „*obiectivele orientate spre rezultate*”? De ce nu se spune pe sîleu că cele nerentabile trebuie închise? Nu cumva pentru că PD se opune — ca partid social-democrat — măsurilor dure, dar necesare pentru asanarea economiei? Uneori, și nu fără motiv, presa subliniază că partidul domnului Roman deține poziții importante în industria amenințată cu închiderea. (Să fi fost atunci la adresa guvernului Ciorbea o consecință, avînd în vedere că acesta

tocmai se pregătea să atace serios problema?)

De-a dreptul superflue sînt acele prevederi din program tratînd „*reciștigarea încrederii tineretului*” sau „*așezarea României cu demnitate în lumea democratică*”. Avem de-a face cu deziderate pioase, nu cu puncte de program.

În continuarea expunerii, domnul Radu Vasile a prezentat opt „obiective” după părerea sa „*precizate și clare ale guvernului*” — dar nici ele nu sînt mai precise decît „principiile fundamentale”. Predominarea ideologică a PD-ului poate fi constatată de la primul obiectiv. El se refera la „*rolul statului în caz de eșecuri ale pieței*”. Or, tocmai intervenția statului în economie — credem noi — se cere redusă la un minimum! Sinteza de program pare să teoretizeze mai curînd păstrarea monopolurilor de stat care împiedică dezvoltarea sectorului privat decît reforma... Cum se împacă aceasta cu satisfacția manifestată de un liberal ca domnul Mircea Ionescu-Quintus la încheierea negocierilor e o altă problemă...

Cît privește restituirea proprietății confiscate de comuniști, ea nu figurează nici la „principiile fundamentale”, nici la „obiectivele clare și precizate”. De ce? S-a speculat pe tema dezacordului între PNȚCD și PD pe această temă; dezacordul a fost dezmințit, dar sinteza de program nu pune capăt speculațiilor — ea omite problema pur și simplu. Nu mai puțin premierul desemnat, domnul

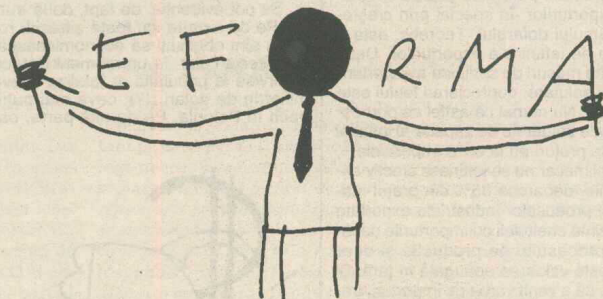
Vasile, dezmințea din nou în seara aceleiași zile în care și-a făcut public programul că ar exista un conflict „*în legătură cu cele două legi*” (domnul Vasile omitea substanța lor...) „*privind retrocedarea proprietăților imobiliare*” confiscate de comuniști după 6 martie 1945. Oricine se va întreprinde însă: dacă există consens, de ce nu se materializează el într-unul din „principiile fundamentale”? Se pare însă că n-a existat consens... La 13 aprilie domnul Paul Păcuraru, senator, purtător de cuvînt al PNL și delegat al acestui partid la elaborarea programului comun, făcea următoarea afirmație: „*s-a convenit ca problema* (restituiriilor, Ș.O.) *să fie transerată în programul pe termen mijlociu*”. Programul pe termen mijlociu înseamnă anul 2000. Cine crede că guvernul Radu Vasile va dura pînă în 2000? Altă escamotare a unei probleme majore! Un succes pentru partidul domnului Roman, care se opune restituirii, dar care nu ar refuza totuși și nisoaiva voturi la viitoarele alegeri de la expropriazii naivi.

Cîteva concluzii pot fi degajate:

1. Elementul motrice al guvernului condus de un țărănist ca domnul Radu Vasile este Partidul Democrat, și nu PNȚCD. Cum se complace PNȚCD în această situație? Pentru că PNȚCD caută să-și refacă popularitatea și nu o poate face decît cedînd un timp rolul prim concurentului PD, invitîndu-l să se uzeze. Că aceasta e realitatea o dovedește și intervenția domnului Petre Roman în apărarea guvernului Vasile, criticat vehement de înalți funcționari ai Fondului Monetar Internațional și ai Băncii Mondiale. (Domnul Roman nu este nici măcar membru al guvernului pe care l-a apărut cu o promptitudine de comparat cu șicanele făcute de același domn Roman precedentului guvern.) A fost pe viu dovada că la guvernul Vasile mare acționar nu mai e PNȚCD, ci Partidul Democrat.

2. PNȚCD se lasă cu plăcere „devansat” de PD la orientarea guvernului Vasile, considerînd, de bună seamă, că un eventual eșec al acestuia nu îi va fi imputat, avînd în vedere tocmai priza sa redusă în guvern (rămîne de văzut dacă și electoratul sesizează la fel de logic lucrurile). În plus, un eșec al unui guvern Radu Vasile în care ar domina PD prezintă pentru conducerea PNȚCD încă un avantaj: reducerea la tăcere a grupului de la Brașov care, altminteri (în cazul unui succes al guvernului), va reuși probabil să schimbe conducerea PNȚCD cum a schimbat guvernul Ciorbea.

Acesta ar explica totul. Învinșii ar fi Partidul Democrat și PNL. Învingător, PNȚCD. Cît privește țara, oricum, problemele ei nu pot fi rezolvate decît cu noi alegeri.

PS pe scurt

Încă o ieșire din CDR?

Solidaritatea Universitară — formațiune membră a CDR — consideră legitimă decizia Alianței Civice de autosuspendare a Convenției. Solidaritatea Universitară își exprimă nemulțumirea față de folosirea șantajului politic de către PD în rezolvarea crizei politice, precum și totalul dezacord față de ideea amnistierii asasinilor din decembrie 1989. Solidaritatea Universitară va depune toate eforturile pentru conceperea unui nou protocol al CDR, altfel se vede nevoită să reconsidere oportunitatea rămîinerii sale în CDR. (D.H.)

Vadim îi bate pe ziaristi

Pe 15 aprilie, senatorul C.V. Tudor a avut un conflict cu reporterii postului Prima TV. Aceștia se aflau în zonă pentru a filma la locuința lui Radu Vasile (vecin cu C.V. Tudor). Conform declarațiilor pe care le-au dat Poliției, ziaristi au fost agresați de către sora senatorului și alți doi indivizi — pe care cei trei nu i-au putut recunoaște —, care le-au distrus o cameră video și le-au confiscat înregistrările. Unul dintre redactori declară că a fost lovit și apoi sechestrat timp de

30 de minute de oamenii lui Vadim, iar acesta din urmă l-a interogtat asupra intențiilor sale. La venirea poliștilor, ziaristi și sora senatorului au dat declarații, iar bunurile postului TV au fost înapoiate. (D.H.)

Trilaterală România-Bulgaria-Turcia

În perioada 16-17 aprilie, președintele Emil Constantinescu s-a înfîlinit la Antalya (Turcia) cu președintele Bulgariei, Peter Stoiyanov, și cel al Turciei, Suleyman Demirel. Convorbirile au avut ca temă principală lupta împotriva crimei organizate și a terorismului. Au fost luate în discuție acțiunile comune ale organismelor de stat abilitate în această problemă, schimbul de informații, armonizarea legislațiilor, schimbul de experiență în pregătirea și instruirea cadrelor specializate și combaterea fraudei vamale. A fost semnată Convenția trilaterală privind combaterea crimei organizate, pregătită și negociată anterior de experții din ministerele de Interne din cele trei țări. Cei trei președinți s-au mai înfîlinit și în octombrie trecut, la Varna (Bulgaria), cînd au pus bazele Trilateralei. (A.C.)

Secretariatul de Stat pentru Persoanele cu Handicap — noi direcții de acțiune pentru 1998

În zilele de 13-14 aprilie a.c., Secretariatul de Stat pentru Persoanele cu Handicap a organizat la sediul său din București înfîlirea cu inspectorii șefi ai Inspectoratelor Teritoriale de Stat pentru Persoanele cu Handicap. Au fost luate în discuție atît activitățile Inspectoratelor Teritoriale de anul 1997, cît și strategia de acțiune a acestora pentru 1998.

Dr. Gabriela Popescu, secretar de stat, a precizat direcțiile de reformă structurală în domeniul asistenței speciale acordate persoanelor cu handicap: stimularea integrării sociale și profesionale a persoanelor cu handicap; diminuarea instituționalizării, simetrică cu încurajarea financiară și morală a familiilor persoanelor cu handicap de a-i îngriji acasă; eliminarea corupției din sistemul de servicii pentru persoanele cu handicap. Un accent deosebit s-a pus pe posibilitatea reevaluării certificatelor de handicap în condițiile în care Guvernul a înaintat Parlamentului, în regim de urgență, Proiectul de Lege privind înființarea Comisiei de Expertizare a Persoanelor cu Handicap.

O prioritate a anului 1998 va fi stabilirea și dezvoltarea de parteneriate cu societatea civilă reprezentată de ONG-uri, cu administrația publică locală și cu mass-media. Pe viitor, ONG-urile specializate pe problemele persoanelor cu handicap vor trebui să obțină acreditări de funcționare de la SSPH, în conformitate cu un punctaj care să exprime cantitatea și calitatea activităților prestate. (S.I.)

MIHAELA MIROIU

(De)formatorii de opinie

Teama de democrație este adeseori argumentată ca teamă de tirania majorității. Mai rar, un astfel de argument vizează altă tiranie: cea a presei. Ambele tiranii se instituie în societățile cu democrații neliberale, imature, caracterizate prin minimalism civic, caracterizate prin toleranțe, lipsă de respect pentru minorități (inclusiv pentru cele politice, în sensul participării la decizie, cum este, de exemplu, cazul femeilor). Această din urmă minoritate plătește greu prețul celor două tiranii: a majorității și a presei. Prima dintre ele îi micșorează șansele la cariere performante, o marginalizează civic și politic. Cea de-a doua (a presei) creează imaginea care alimentează și justifică sexismul adinc al societății românești. Dacă împotriva rasismului, antisemitismului, naționalismului soviet se găsesc destule organizații și destule persoane publice să protesteze, în privința sexismului trăim într-o vinovată conspirație a tăcerii. O conspirație care afectează imaginea unei jumătăți din populația României, e drept, jumătatea anonimă, ignorată și adesea disprețuită și discriminată. Ea se compune din mamele, ficele, colegile de școală și de serviciu, prietenele, iubitele, vecinele sau măcar din conecștănele sexizilor.

Mai mult sau mai puțin întâmplător, articolul lui Cristian Tudor Popescu *Femeia nu e om*, apărut în 10 martie în *Adevărul literar și artistic*, este unul dintre cele mai tipice pentru stadiul civilizației românești actuale, inclusiv pentru cel al presei românești. Un student îmi spunea că ar trebui să ne simțim privilegiați că putem citi așa ceva la sfârșitul secolului XX. Avea dreptate. Pare ireal să mai găsești jurnaliști a căror cultură pe probleme de gen social este una tipică pentru secolul XVIII, înainte de apariția primelor lucrări de teorie filosofică și politică în care se abordează problemele drepturilor femeilor ca drepturi universale ale omului (Condorcet, 1790; Mary Wollstonecraft, 1792; T. von Hippel, 1793).

Enunțurile articolului lui Cristian Tudor Popescu fac parte din arsenalul „sexismului anistoric”, cel la care recur în discursurile publice românești mulți jurnaliști, eseiști, politicieni. *Femeia nu e om* este doar unul din chipurile sindromului mai larg al lipsei de cultură științifică, civică și politică în privința problemelor de gen. Privilegierea acestui articol în pagina de față se explică prin două motive: este unul dintre cele mai esențiale sex-articole din cite ne e dat să citim și aparține unui jurnalist care, în virtutea intuiției, spontaneității, talentului, dar și a lipsei de autoconșură, face deliciul telespectatorilor și cititorilor. Cristian Tudor Popescu este, indiscutabil, un foarte important formator de opinie a publicului românesc.

Iată care este oferta sa de imagine în privința categoriei din care fac parte cititoarele, telespectatoarele, profesorele, colegile, prietenele și membrele familiei sale, inclusiv cea căreia îi datorează viața pe lume.

a) Femeile sunt ființe neumane și infantile. „De o «zi» specială beneficiază doar ființele umane care nu au statut ontologic deplin” (copiii și femeile). „Femeia este atât de deosebită de masculul uman, încât pare că aparține altei specii, eventual extrapămîntene”. La prima vedere, am putea deduce că este vorba despre diferențele anatomice pe care nu le neagă nimeni. Cu adevărat sistem inzeștrați cu aparate reproductive diferite, cu roluri reproductive diferite. Aceste diferențe nu spun nimic nici

despre inferioritatea sau superioritatea femeilor, nici despre apartenența la altă specie decât cea umană. Prin urmare, doar pe baza lor nu se poate constitui legitimitatea alungării din specie. Nici un sexist serios nu spune că femeile sînt mai puțin oameni, suboameni sau extraoameni fiindcă au uter, ovare și sîni. Nici o inferiorizare sau excludere nu se fondează pe anatomie. C.T. Popescu intuitiv vede acest lucru. Atunci discriminarea trebuie să se fondeze pe altceva: capacitate de raționare inferioară, imposibilitatea de a opera cu raționamente și lipsa de discernămint. Analog, aceste argumente sînt folosite de către rasisti și de către coloniști despre barbari. Autorul își fundamentează „filosofia” excludențiu ontologică, în ultimă instanță, pe inte-

● Dacă împotriva rasismului, antisemitismului, naționalismului soviet se găsesc destule organizații și destule persoane publice să protesteze, în privința sexismului trăim într-o vinovată conspirație a tăcerii ● Articolul lui Cristian Tudor Popescu *Femeia nu e om*, apărut în 10 martie în *Adevărul literar și artistic*, este unul dintre cele mai tipice pentru stadiul civilizației românești actuale ● Enunțurile articolului lui Cristian Tudor Popescu fac parte din arsenalul „sexismului anistoric”, cel la care recur în discursurile publice românești mulți jurnaliști, eseiști, politicieni ●

lect: „femeia a fost inzeștrată cu arma fecundității, mult mai eficientă decât inteligența pentru supraviețuirea în condiții ostile”.

b) Femeile nu gîndesc și comunică în coduri specifice regnului animal: „oricît de diferite ar fi ca intelect, vîrstă și înfățișare, capătă un aer comun, de specie, seamănă între ele, așa cum ni se pare că toate pisicile seamănă, sau gășile”. Neputînd să tacă, dat fiind că sînt incapabile de comunicare rațională, „două femei... vor recurge imediat la limbajul și conceptele minimale de contact ale altei specii”, căci mintea lor este „o minte colectivă, un cover psihic în ale cărui noduri se află indivizii femele”... „femeile, de fapt, nu gîndesc. Cu excepțiile de rigoare, la fel de dese ca pinguinii albaștri, ele mimează gîndirea omenească”.

c) Ceea ce trece drept gîndire, dacă dincolo de zgomotul pe care îl produc se află ceva, este, în cazul femeilor, o activitate aproape mecanică. Ele nu produc raționamente, ci imprimată expresii, prefabricate întregi de „gîndire”, pe care doar le debitează, fără să priceapă ce se întîmplă în mintea lor: „nici femeia nu știe ce se întîmplă cu adevărat în capul ei”. Cu același tip de argumente, adepții cartezianismului au exclus animalele ca subiect al moralei pe motiv că ele nu suferă fiindcă nu știu că suferă.

d) Proba indubitabilă a incapacității epistemice femeiești este aceea că femeile nu au făcut nimic în istorie: „De la sine înțeles, istoria este privită ca o istorie a bărbaților. Bărbații fac filosofie, știință, istorie, politică. Bărbații inventează, decid, greșesc sau cîștigă. Femeile doar îi însoțesc”. Enunțul de mai sus este, în mare, descriptiv corect pînă în urmă cu o jumătate de secol. Lumea era populată cu o mulțime de autorități tip Cristiań Tudor Popescu, dar care mai aveau și puterea să blocheze normativ accesul femeilor la toate aceste sfere. Ca să nu riște nimic, sexiztii de altă dată interziceau femeilor accesul la educație, la profesii și la vot (cu foarte mici excepții, de exemplu, în secolul trecut aceste blocaje au fost eliminate doar în Noua Zeelandă și Australia). Dar, sub presiunea acestor „ființe acefale”, interdicțiile au fost abo-

ANUL VII nr. 408 10 martie 1998 Săptămânal de cultură și atitudine

ADEVĂRUL
Redactor șef: CRISTIAN TUDOR POPESCU
literar și artistic

Redacție: București - Romania, P.O. Box 13690 Str. 1. Iulian 223.31.65. E-mail: ad@adevarul.ro WWW: http://www.adevarul.ro

Femeia nu e om

Este o abordare a problemei femeii în societate, o abordare care este în același timp o abordare a problemei omului în societate. Autorul este un om care este în același timp un om care este în același timp un om...

lite în țările fără fundamentalism religios. De atunci, femeile par să dea ceva semne că, dincolo de zgomote, produc și istorie, cultură, știință și politică. Acest lucru este evident pentru toți cei care se apleacă asupra istoriei contemporane a științei, filosofiei, politicii, artei.

C.T. Popescu, fiindcă sărăcia cu duhul dă acces femeilor în împărăția cerurilor, iar inteligența virilă creează probleme de comunicare cu divinitatea.

Puțin mai multă atenție dată literii biblice l-ar fi făcut pe autorul articolului să citească în *Facerea I*: 27 că Dumnezeu a făcut om după chipul și asemănarea Sa, iar că acest om în care se oglindește divinitatea era alcătuit din parte bărbătească și parte femeiască. *Tseila* (coastă) în ebraica veche înseamnă „parte”. Tot la o lectură mai atentă, oricine bagă de seamă că numele Eva e cel dat de Adam părții femeiești după cădere. De atunci a început practic, în tradiția iudaică, istoria patriarhatului. Bărbatul ia femeia în stăpînire în primul rînd prin numire. O delegitimează ca autoritate epistemică. Puțin mai multă atenție dată spiritului Evangheliilor l-ar fi făcut pe Cristian Tudor Popescu și pe toți cei pe care îi intrupează să nu mai confunde „sărăcia cu duhul” cu prostia. Căci nu „sărăcia în duh”, în sens de modestie intelectuală, umilință, măsură, lipsă de trufie epistemică, o are în vedere autorul articolului *Femeia nu e om*, ci prostia în cel mai neechivoc sens.

Dacă autorul crede ceea ce a scris, îi propun să facă o organizație puternică în care să coaguleze sexiztii din România (indiferent că aceștia sînt femei sau bărbați) și să încerce o întoarcere serioasă la tradiția patriarhală: să interzică educația femeilor, inclusiv alfabetizarea lor, să le retragă drepturile civile, să le interzică prezența publică, să le închidă în gineceu cu scopuri pur reproductive, sexuale și menajere. Dacă nu crede ceea ce a scris, îi propun să militeze pentru includerea sexismului ca delict în cadrul deontologiei jurnalistice și să reflecteze asupra consecințelor pe care le au atitudinile sale ca formator de opinie situat, deocamdată, pe poziția „vrem democrație, dar nu și pentru femei”.

Colecția BABEL

NEMIRA

André Pieyre de Mandiargues
MARGINEA
Premiul Goncourt 1967

Jan Potocki
MANUSCRISUL GĂȘIT LA SARAGOSA
2 volume

Lawrence Norfolk
DICTIONARUL LUI LEMPRIERE
2 volume

Paulo Coelho
ALCHIMISTUL
ediția a II-a

Comenzi: C.P. 26-38 București

SRI – o instituție publică,

interviu cu COSTIN GEORGESCU,

Domnul director Costin Georgescu, vă rugăm să ne spuneți cum s-a restructurat SRI, în intervalul de la crearea și pînă azi. În opinia publică planează încă suspiciunea că SRI continuă fosta Securitate.

Cum se știe, SRI s-a înființat, în baza unei legi adoptate de Parlamentul României, în anul 1990, o lege de funcționare care conferă deosebirea completă de fosta Securitate. SRI nu face anchete, nu arestează, nu are spații de detenție. Este o instituție care livrează numai informații factorilor abilitați să ia decizii în stat, de la președintele țării, primul-ministru, Parlamentul României, ministere, prefecturi pînă la consiliile județene.

Adică acești factori de decizie solicită informații și dv. le furnizați?

Sînt două tipuri de situații: situații cînd aceste instituții solicită informații punctuale și situații cînd noi înșine informăm asupra unor eventuale pericole privind siguranța națională a României.

Ce fel de informații livrează SRI și cui

Ce garanții există că cel care solicită informații nu le va utiliza incorect?

Informațiile privesc numai siguranța națională a României. Concret: nu se solicită și nici noi nu livrăm informații politice. Sigur că informațiile pe care le livrăm noi intră într-un context general pe care în are la dispoziție factorul de decizie respectiv. El are informații și din aparatul propriu, iar cu informațiile venite de la SRI poate să-și facă o imagine de ansamblu și să-și ia măsurile respective. De exemplu: de ce avem în țară foarte mulți imigranți ilegali? Pentru că sistemele noastre de protecție, în special la granițele de est, de nord și de sud, sînt, la ora actuală, foarte permeabile, permițînd rețelelor de imigranți ilegali să tranziteze România. Unii dintre ei chiar rămîn în România. România devine de multe ori o placă turnantă pentru imigrația ilegală. Problema s-a discutat în Consiliul Suprem de Apărare a Țării unde au fost stabilite o serie de măsuri. V-am dat un exemplu de o informație și modul ei de utilizare. Sigur că sînt și informații punctuale, ca, de pildă, atunci cînd, întîmplător, aflăm că o firmă care a intrat în România cu dorința de a spăla bani murdari încearcă la FPS să pună mina pe pachetul majoritar al unei societăți comerciale. Într-o astfel de împrejurare, noi informăm FPS care, desigur, își ia măsurile ca să verifice acea firmă. Sînt, de asemenea, informații pe care le folosim împreună cu Poliția sau cu Vama. De exemplu, sînt o serie de informații pe care le avem privind intrarea în țară a unor produse cu eludarea taxelor vamale și a fiscalității, situație în care informăm imediat pe cei de la Vamă și împreună rezolvăm cazul respectiv. Au fost cîteva cazuri, aș putea spune chiar spectaculoase în acest sens.

Se ne reîntorcem la structurarea SRI.

O instituție de felul acesta – și nu numai la noi, ci și în țările occidentale – se află într-o permanență restructurării. De ce? În primul rînd pentru că trebuie să răspundă problemelor care apar în domeniul asigurării siguranței naționale a unei țări. Mereu, metodele celor care atentează la siguranța națională se schimbă. Apar mereu peri-

cole noi: spălarea banilor murdari sau traficul de droguri sau de imigrația ilegală. Au apărut pericole legate de activitatea bancară, de la care se caută să se obțină credite fără acoperire, cu acte mai mult sau mai puțin curate. Acest fapt presupune ca și noi să fim în stare să răspundem la fel de competenți pe cît sînt și cei care atentează la siguranța națională. Aceasta nu o putem face decît cu oameni de o specializare foarte înaltă. Astăzi, informația trebuie să meargă foarte rapid, de la sursă și pînă la cel care o folosește; apoi, informația obținută pe parcurs trebuie verificată de oameni competenți, fiindcă nu poți să lucrezi la ora actuală cu amatori. Într-un serviciu de informații modern, ai nevoie nu numai de oameni competenți pe problemele de contraspionaj sau anti-terrorism, ci și de specialiști în materie, oameni cu două facultăți, cu o pre-

vedem că se măresc în țara noastră rețelele teroriste, trebuie și noi să ne adaptăm, să ne mărim activitatea și s-o coordonăm în așa fel încît să răspundă acestor pericole.

Toată lumea cînd aude de spioni în România izbucnește în ris. Ce-ar fi de spionat în România?

Ne-am obișnuit din filme să vedem că vine un spion care schimbă un cifru la o casă de bani și cu asta întoarce soarta unui război sau a unei țări. Nu, lucrurile sînt mai complicate și mai prozaice. Există mai multe tipuri de spionaj. Există spionajul militar, cu care nu ne ocupăm noi, dar și spionajul economic. Noi sîntem acum într-o perioadă de restructurare economică, într-un proces rapid de privatizare, în care, normal, sînt interese interne, dar și externe. Cine n-ar vrea ca despre obiectul pe care îl cumpără să dețină cît mai multe date și, dacă se poa-

• N. 22 februarie 1942, Craiova, jud. Dolj • Studii: Liceul „Nicolae Bălcescu” din Craiova (1960), Institutul de Construcții București (1967), Școala militară de ofițeri de rezervă (specialitatea artilerie), Bacău (1968) • Activitate profesională: inginer proiectant construcții (1966–1971); inginer constructor (1971–1988); inginer proiectant, director tehnic (1988–1992); director dezvoltare la Societatea „R” (1992–1996) • Activitate politică: membru PNL, deputat de Alba pe listele CDR (octombrie 1996); vicepreședintele Comisiei de apărare, ordine publică și siguranță națională din Camera Deputaților; coordonator al departamentelor funcționale ale CDR (din 1993) • Odată cu numirea în funcția de director al SRI a demisionat din funcția de deputat și din PNL •

gătire deosebită în economie, așa încît să înțeleagă fenomenul respectiv și să știe să-l și contracareze corespunzător. Vrem cît mai mult să întărim în rîndul ofițerilor munca de analiză, dar asta presupune și o pregătire corespunzătoare.

Referitor la acțiunea de restructurare (mai corect spus, modernizare) a SRI, pot să vă spun că am desființat, anul trecut, centrele operative zonale. Erau niște suprastructuri regionale care cuprindeau mai multe secții județene și care creau, practic, un plus de birocrație, în drumul informației de la județ pînă la utilizator. Ele nu-și justificau existența.

SRI are un model predilect al unei instituții similare străine?

Nu poți să ai un singur model. Dacă vrei, este modelul țărilor occidentale, dar adaptat la instituția noastră. În primul rînd, trebuie să luăm de la ei profesionalismul și ținuta morală a unui ofițer de informații, pentru că ținuta morală contează foarte mult.

Există în România mai multe tipuri de spionaj

Cum v-ați adaptat la noile pericole?

Am căutat mereu să creăm compartimente de lucru vizavi de pericolele care sînt la adresa României. Adică, de exemplu, dacă vedem că se întefeste activitatea de spionaj, trebuie să-ți mărești și să-ți organizezi corespunzător contraspionajul. Dacă

cine e vorba. Acest lucru l-am întîlnit și în Occident, nu e specific numai României. E o metodă a timpurilor moderne, utilizată și datorită faptului că informația, în acest moment, poate ajunge foarte rapid la individ. Folosind aceste căi de informație, se creează aceste canale care formează curente contrare intereselor unei țări.

Alături de aceste tehnici se utilizează și diversivunea?

Ce înțelegeți prin diversivune?

De exemplu: atragerea atenției într-o zonă, pentru ca în cealaltă să acționezi mai ușor.

Da, se întîmplă. Se atacă, de pildă, și instituțiile fundamentale ale statului, atacînd persoane. Din păcate, în România lumea confundă de multe ori o persoană sau două cu instituția respectivă, și atunci, atacîndu-se persoana respectivă, se lansează ideea atacului la instituțiile fundamentale ale statului. Or, de multe ori acest lucru poate fi periculos. Nu știu dacă e întîmplător sau nu, dar nu face bine instituțiilor fundamentale ale statului, în special în această perioadă decisivă pentru România. Este, fără îndoială, o perioadă de răscruce, de sfîrșit de mileniu și început de mileniu. Practic, pentru România poate începe o nouă etapă, odată cu integrarea în structurile euro-atlantice.

Cine lucrează în SRI?

Să ne întorcem tot la restructurarea SRI. Puteți să-mi vorbiți de cadrele care ocupă structurile instituției dv.?

În primul rînd, media de vîrstă în SRI depășește cu puțin 36 de ani. Asta spune ceva.

Că adică, nu este o continuitate între vechea Securitate și SRI?

Absolut. Din fosta Securitate sînt și oameni competenți care au lucrat pe contraspionaj, pe probleme de anti-terrorism. Sînt și tehnicieni, ingineri care numai asta au făcut o viață întreagă, oameni bine pregătiți, cărora nu ai ce să le reproșezi.

Cît la sută din vechea structură mai populază astăzi noua instituție?

Din fosta Securitate mai sînt 22,5%.

De unde se recrutează cadrele noi?

Cam 2/3, poate mai mult, aproximativ 70% din cadre se recrutează direct din viața civilă, absolvenți de facultăți care urmează apoi un curs de pregătire.

Dar cum se face? Se dă un anunț sau se racolează direct din facultăți?

Sînt mai multe metode. Noi urmăm tinerii care vedem că sînt buni, la terminarea facultăților. Mulți din ei știu și vin singuri. Depun la noi un CV, apoi avem discuția cu ei, ca să ne dăm seama de motivația lor și dacă sînt pregătiți. De exemplu, trebuie obligatoriu să știe o limbă străină, să fie sănătos, să aibă și puțin patriotism – poate pare desuet, dar trebuie totuși să-l aibă. Să fie cinștii, să nu aibă antecedente penale, să fie echilibrată psihic, condiție care e foarte importantă și, nu în ultimul rînd, să aibă peste nota 8 la examenul de licență. Circa 30% îi pregătim prin Institutul Național de Informații, care este o instituție publică. Recrutăm elevii prin anunțuri publicate în presă. În toate ziarele centrale și locale am dat anunțuri, așa încît avem și o concurență foarte mare. Anul acesta prezumăm pentru sesiunea de admitere din toamnă că vor fi circa 12 candidați pe

CRONICĂ DE TEATRU Teatrul Național „I.L. Caragiale“

Nimic despre Hamlet

de Radu F. Alexandru

Desăvârșind butada din titlu, subiectul acestei piese ar putea fi rezumat astfel: Nimic despre Hamlet, totul despre... Shakespeare! Evident, folosind metonimic numele propriu pentru a desemna breasla dramaturgilor, supusă unei severe observații clinice, legată de o maladie inițial considerată pasageră, cu trecerea timpului cronicizată. Drama sterilității de creație a fost depistată de Radu F. Alexandru (matematician cu studii de filosofie și regie, scriitor dramaturg și scenarist cu practică recentă de politician) într-o fază incipientă, la începutul crizei în care societatea românească se află și azi. „Priza directă“ sub imperiul căreia a fost redactat textul pleda mai degrabă în defavoarea sa, așa cum însuși autorul mărturisea în postfața volumului tipărit de editura Cartea Românească în 1995: „*Nimic despre Hamlet este recunoașterea publică a unui eșec. Nu am reușit să-mi câștig libertatea la care visam, nu am reușit să mă sustrag unei realități care nu se așază de la sine, cum voiam să cred că se va întâmpla, într-o ordine acceptabilă, cu adevărat, pentru cei mai mulți dintre noi. Sigur, aș putea invoca o sumă de rațiuni în virtutea cărora a trebuit să scriu piesa așa cum am scris-o. Poate chiar e încă imperios nevoie de teatrul de stringentă actualitate*“.

Cită nevoie este de teatrul de actualitate se poate constata în Sala Amfiteatrului a Naționalului bucureștean unde Tudor Mărăscu a pus în scenă piesa, aplicându-i un modern principiu deconstructivist și interactiv ce s-a mariat profitabil cu formula quasi-pirandelliană în care șase autori își caută personajele.

Aparent inexistent, conflictul confruntă fiecare ins mai întâi cu sine însuși și apoi cu ceilalți, replicile și reacțiile trădând caractere și temperamente aflate într-un flagrant dezacord cu propria conștiință. De unde și jocul secund în care se prind acești contestatari blazați, când obiectiviști subiectivi, când altruști egoști, tineri îmbătrâniți ca iconoclaști rutinați ori modernști vetuști, dezinvolti inhibați și, mai ales, toleranți intransigenți și orgolios și suficienți. Consistența acestui prototip de creator ingenios pulverizat a reprezentat premisa esențială a montării, respectiv configurarea scenică a fețelor acestui Ianus-dramaturg, surprins în haosul tranziției în intrupări feminine și masculine. Eu-

genia Maci face posibilă glisarea elegantei și distincției în nebanuită răutate și vulgaritate. Amalia Ciolan probează posibila convertire a fragilității în forță morală. Iuliana Moise, în ipostaza ingrată a adolescenței ținute pe tușă, afișează stingăcia convențio-

nală, dar și doza de prosepție inerență. Eusebiu Ștefănescu îi conferă personajului său ceva din propria-i emfază boemă, așa cum Eugen Cristea își propulsează eroul la rampă alimentându-l cu aplombu-bine cunoscut. Mihai Niculescu compune profilul conformistului tipic, iar Tomi Cristin emoționează prin maxima discreție a introvertitului taciturn cu o neașteptată izbucnire de natură strict personală. Și nu tocmai! Pentru că este extrem de laxă granița dintre situațiile trăite ori evocate, dintre stările mereu tensionate, mereu contradictorii, incerte, greu de definit. De unde și sarcina dificilă a protagonistei: o redactoră a Radiodifuziunii Române care, întorcându-se de la un stagiu de perfecționare în Anglia, convoacă un grup de prieteni-colegi în perspectiva unui contract cu BBC – scrierea unui scenariu pentru o soap opera radiofonică. Liliana Hodoroaga acoperă întreaga complexitate a acestei „moderateoare“ ce și-a pierdut strălucirea din privire pe malurile Tamisei, dar caută să-și țină firea pe cheirile dîmbovitene

ne mediind între cele două mentalități distincte: rigoroarea britanică implicând normele sistemului occidental de cooperare – bazat pe concurență, competență, eficiență – și insolenta autohtonă – nutrită deopotrivă de entuziasmul infantil și indolența balcanică.

Acest punct forte al piesei este valorificat de montarea lui Tudor Mărăscu, care și-a asumat și scenografia spectacolului, plasind acțiunea într-o cabină „de zgomote“ unde coabitează o baterie și un pian, o tablă „de vînt“ și nisaiva pietriș, o chitară. Elemente de recuzită folosite inspirat pentru a amenda aglomerarea de „locuri comu-

ne”. Prostițuția, inseminarea artificială, revoluționarii contra securiștilor, antisemitismul resuscitat, conflictul între generații, auroclacii, lumina de la capătul tunelului, reforma pe pline sinte teme invocate în mod necesar de maieutica inițiată de autor și continuată de regizor, care i-a epurat textului asperitățile, reechilibrându-i dramaticitatea. Dialogul e deschis chiar publicului care se bucură de atenția ce i se acordă prin implicarea în complicitatea ce ne guvernează, impusă de însăși aducerea „la zi“ a mizei: incapacitatea de a acționa în condițiile unei libertăți viciate iremediabil încă din start de susceptibilități și obtuzități, de rea-voință și incompetență, de teamă și nimicnicie.

Reprezentăția izbutește transfigurarea materiei veriste și finalul e impresionant: eroii surprinși într-un stop-cadru cu rapel la tabloul expresionist al norvegianului Edvard Munch, intitulat sugestiv *Tipătul*. Un strigăt disperat și... mut.

IRINA COROIU

INFO CULTURAL

Expoziție

Superbă, expoziția tinerilor pictori clujeni Florin Ștefan și Theo Mureșan de la Galeria 3/4 ale ARTEXPO. Copilărit în mod savant idiomul internațional neo-expresionist, ei concep un parcurs expozițional plin de grație și rafinement, care vrea să trezească în privitor amintirea pierdutului spațiu paradisiac. Primul atlas mai ales de zona vegetală și florală, celălalt interesat mai mult de aparițiile zoomorfe și umane, cei doi artiști alcătuiesc împreună un fel de cuplu Abel și Cain, conciliați, împăcați, care vizitează împreună Grădina Raiului și ne-o redau din perspectiva unei ingenuități regăsite, curățate de complicație psihologică și de intelectualism desert, pentru a redeveni pură și plenară trăire a fericirii.

MAGDA CĂRNECI

Antologia poeziei românești culte

Rezultat al strădaniilor de aproape un deceniu ale profesorului Florin Șindrilaru de la Brașov, lucrarea se doare a fi o amplă incursiune în universul poeziei culte românești, antologând peste 700 de poezii ale autorilor români, începînd cu psalmii lui Dosoftei din secolul XVII și pînă la poezii optzeciști contemporani. Însoțind fiecare nume antologat de sintetice dar consistente comentarii critice și de date bio-bibliografice corecte, primite de la autori, ampla antologie a editurii TEORA se adresează în special iubitorilor de poezie, dar se poate constitui și într-un amplu material didactic pentru profesori și elevi. (M.C.)

ASCULTĂ

B B C

PROGRAMUL INTEGRAL
ÎN BUCUREȘTI LA
UNIPLUS Radio
69.8

HUMANITAS
Cartea care dăinuie

Bacalaureat 1998. Pregătire rapidă la limba română
111 teste de limba română pentru admiterea în liceu
în noua serie
«Cărțile elevului» / Humanitas Educational

111 teste de limba română pentru admiterea în liceu

Bacalaureat 1998
Pregătire rapidă la limba română

DOINA JELA
ACEASTĂ DRAGOSTE CARE NE LEAGĂ
RECONSTITUIE PROCESUL COMUNISMULUI
reconstituie asasinarea Ecaterinei Bălăcioiu, mama Monică Lovinescu.

LANSARE: *Această dragoste care ne leagă* de DOINA JELA
Miercuri 22 aprilie ora 17 • Librăria Humanitas / Kretzulescu
Participă GABRIELA ADAMEȘTEANU, ALEXANDRU PALEOLOGU, GABRIEL LIČEANU și autoarea

